O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
SOG‘LIQNI SAQLASH VAZIRLIGI

TOSHKENT DAVLAT TIBBIYOT UNIVERSITETI

«TASDIQLAYMAN»
Toshkent davlat tibbiyot universiteti
rektori Sh.A.Boymuradov

20___ yil «___» ________

Ro‘yxatga olindi:
№ Bakalavriat
MEN. -60410800 - 1.13

# EKONOMETRIKA
# O‘QUV DASTURI

| | |
|---|---|
| **Bilim sohasi:** | 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq |
| **Ta’lim sohasi:** | 610 000 – Biznes va boshqaruv |
| **Ta’lim yo‘nalishi:** | 60410800 – Menejment |

**Toshkent -2025**

<table>
<tr><td colspan="2">Fan/Modul kodi<br>EKMET1310</td><td>O‘quv yili<br>2025/2026</td><td colspan="2">Semestr<br>3</td><td>ECTS-Kreditlar<br>5</td></tr>
<tr><td colspan="2">Fan/Modul turi<br>Majburiy</td><td colspan="3">Ta’lim tili<br>O‘zbek</td><td>Haftadagi dars soatlari<br>5</td></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td>Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlar (soat)</td><td colspan="2">Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td>Ekonometrika</td><td>60</td><td colspan="2">90</td><td>150</td></tr>
<tr><td>2.</td><td colspan="5">
I. Fanning mazmuni<br>
Fanni o‘qitishdan maqsad<br>
Iqtisodiyotni modernizatsiyalash sharoitida o‘zgarib turuvchi raqobat muhiti va bozor sharoitlarini ilg‘ab olish, ularning mohiyati hamda qonuniyatlarini chuqur tahlil qilishda ekonometrik usullar va modellardan foydalanish yordamida makroiqtisodiy indikatorlarni prognozlash, ko‘p variantli qarorlardan muqobil qarorni tanlash, tavakkalchilik va noaniqlik sharoitida optimal iqtisodiy qarorlar qabul qilish, keyinchalik, bu qarorlar bajarilishini kompyuter orqali monitoring qilish masalalarining nazariy va amaliy tomonlarini o‘rganishda ekonometrik modellashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.<br>
Fanning vazifasi<br>
Menejment (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha) yo‘nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko‘nikma, malakalarini uzluksiz yangilash va rivojlantirish;<br>
- zamonaviy talablarga mos holda oliy ta’limning sifatini ta’minlash<br>
uchun zarur bo‘lgan pedagoglarning kasbiy kompetentlik darajasini oshirish;<br>
- pedagog kadrlar tomonidan zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va xorijiy tillarni samarali o‘zlashtirilishini ta’minlash;<br>
- maxsus fanlar sohasidagi o‘qitishning innovatsion texnologiyalari va ilg‘or xorijiy tajribalarni o‘zlashtirish;<br>
- “Menejment (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)” yo‘nalishida o‘quv jarayonini fan va ishlab chiqarish bilan samarali integratsiyasini ta’minlashga qaratilgan faoliyatni tashkil etish<br>
II. Asosiy nazariy qism<br>
II.I. Fan tarkibiga quydagi mavzular kiradi:<br>
1. Ekonometrik modellashtirish asoslari<br>
2. Ekonometrik modellarning axborot ta’minoti<br>
3. Ekonometrikada ehtimollar nazariyasi va matematik statistikaning asosiy
</td></tr>
</table>

| | |
|---|---|
| | tushunchalari<br>4. Juft korrelyatsion -regression tahlil<br>5. Ko‘p omilli ekonometrik tahlil<br>6. Regressiyaning xususiy tenglamasi<br>7. Ekonometrik modellarni baholash<br>8. Vaqtli qatorlar<br>9. Dinamik ekonometrik modellar<br>10. Tenglamalar tizimi ko‘rinishidagi ekonometrik model<br>11. Amaliy ekonometrik modellar<br>12. Iqtisodiy ko‘rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish<br>13. Ekonometrik tadqiqotlarda axborot texnologiyalari<br>14. Ishlab chiqarishda ekonometrik modellardan foydalanish<br>15. Ilmiy tadqiqotlarda ekonometrik modellardan foydalanish<br><br>**III. Amaliy mashg‘ulotlar bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar:**<br>Amaliy mashg‘ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:<br>1. Ekonometrik modellashtirish asoslari<br>2. Ekonometrik modellarning axborot ta’minoti<br>3. Ekonometrikada ehtimollar nazariyasi va matematik statistikaning asosiy tushunchalari<br>4. Juft korrelyatsion -regression tahlil<br>5. Ko‘p omilli ekonometrik tahlil<br>6. Regressiyaning xususiy tenglamasi<br>7. Ekonometrik modellarni baholash<br>8. Vaqtli qatorlar<br>9. Dinamik ekonometrik modellar<br>10. Tenglamalar tizimi ko‘rinishidagi ekonometrik model<br>11. Amaliy ekonometrik modellar<br>12. Iqtisodiy ko‘rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish<br>13. Ekonometrik tadqiqotlarda axborot texnologiyalari<br>14. Ishlab chiqarishda ekonometrik modellardan foydalanish<br>15. Ilmiy tadqiqotlarda ekonometrik modellardan foydalanish<br><br>**IV. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar**<br>Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular<br>1. Ekonometrik modellashtirish usullari va zamonaviy masalalari<br>2. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyagi sgatistikasi |

| | |
|---|---|
| | 3. Kichik biznes sohasini ekonometrik modellashtirish<br>4. Ekonometrik modellarning axborot ta’minoti<br>5. Statistik tanlanma kuzatish uslubi<br>6. Ekonometrik modellar<br>7. Katta sonlar qonuni va taqsimot param^yetrlarini baholash<br>8. Juft korrelyatsion-regression tahlil<br>9. Milliy hisoblar tizimi - yirik makroiqtisodiy statistik model sifatida<br>10. Ko‘p omilli ekonometrik tahlil<br>11. Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlarning statistik tahlili<br>12. Ekonometrik modellarni baholash<br>13. Ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarii indeks usuli bo‘yicha statistik tahlili<br>14. Vaqtli qatorlarning ekonometrik modellari<br>15. Aholi turmush darajasini statistik baholash<br>16. Regression tahlilning umumlashtirilgan sxemalari<br>17. Tarmoqlar stagistikasi<br>18. Tenglamalar tizimi ko‘rinishidagi ekonometrik model<br>19. Mustaqillik yillarida sgatistika sohasidagi islohotlar<br>20. Amaliy ekonometrik modellar<br>21. Iqtisodiy ko‘rsatkichlarni prognozlashda ekonometrik modellardan foydalanish |
| **3.** | **V. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)**<br>**Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:**<br>• *bozor iqtisodiyotini ishlash va rivojlanish mexanizmini, bozor iqtisodiyotining tavakkalchilik va noaniqlik elementlarga ega bo‘lishini, iqtisodiy ko‘rsatkichlarning doimiy o‘zgarishda bo‘lishini, ishlab chiqarish jarayonlarini tahlil qilishda axborotlardan foydalanishni, ekonometrik modellashtirish tamoyillarini, ekonometrik modellar tuzishda axborot va kompyuter texnologiyalaridan foydalanishni, iqtisodiy tizimlarning faoliyat ko‘rsatish samaradorligi va unga ta’sir qiluvchi omillarni, raqobat va tavakkalchilik sharoitida optimal boshqaruv qaror qabul qilish usullari* |

| | |
|---|---|
| | *haqida* ***tasavvurga ega bo'lishi;*** **(bilim)**<br>• *murakkab iqtisodiy tizimning statistik ma'lumotlari asosida ular holatini tahlil qilish va xulosalar chiqarish, ishlab chiqarish jarayonlari to'g'risidagi ma'lumoglar asosida turli xil matematik modellarni tuzish va ular asosida firmalar, tarmoqlar va korxonalar holatini tahlil va prognoz qilish, zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida iqtisodiy tizimlar rivojlanishining ko'p variantli yechimlarini olish va ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, zamonaviy prognozlash usullarini bilishlari va amalda qo'llashlari bo'yicha hamda ilmiy xulosalardan* ***foydalana olishi;*** **(ko'nikma)**<br>• *iqtisodiy jarayonlarning murakkab tuzilishga ega ekanligi, zamonaviy bozor iqtisodiyoti faoliyat ko'rsatish mexanizmining nazariy asoslarini, iqtisodiy jarayonlarning tasodifiy xarakterga ekanligini, ehtimollar nazariyasi va matematik statistika asoslarini, murakkab iqtisodiy tizimlarning ekonometrik modellarini tuzish tamoyillarini, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanib ekonometrik modellarni tuzishni va tahlil qilishni, tuzilgan ekonometrik modellarni turli testlar bilan tekshirish orqali ularning sifatini tekshirish, ekonometrik modellarni aniq iqtisodiy tizim va jarayonlarga qo'llay olishni, makro- va mikro jarayonlarni tahlil qilish; talab va taklif funksiyalari, ular asosida bozor sig'imini hamda muvozanat baholarni hisoblash; ishlab chiqarish jarayonlarini ekonometrik tahlil qilish; ishlab chiqarish funksiyalari yordamida asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar holatini tahlil qilish, ekonometrik modellashtirishda axborot va kompyuter texnologiyalaridan foydalana olish, zamonaviy biznes sub'ektlarining faoliyati va unga ta'sir qiluvchi omillarni tahlil qilish kabi* ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*** **(malaka).** |
| **4.** | **VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari**<br>Amaliy mashg'ulotlarida zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida prezentatsion va elektron-didaktik texnologiyalardan hamda o'qitishning ilg'or pedagogik metodlaridan foydalaniladi, jumladan,<br>•amaliy mashg'ulotlarida "Aqliy hujum", "Klaster", "Charxfalak", "Birgalikda o'qiymiz", "Sinkveyn"; "T-sxemasi";<br>•interfaol keys-stadilar;<br>•mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar;<br>•guruhlarda ishlash;<br>•taqdimotlarni qilish;<br>•individual loyihalar;<br>•jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. |

| | |
|---|---|
| **5.** | **VII. Kreditlarni olish uchun talablar:**<br>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtrish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, oraliq va yakuniy nazorat turlari bo‘yicha yozma yoki og‘zaki va test ishni muvoffaqiyatli topshirish. |
| **6.** | **VIII. Asosiy adabiyotlar**<br>1. A.Ishnazarov, Sh.Nurullaeva, M.Muminova, N.Ro‘zmetova. Ekonometrika asoslari. O‘quv qo‘llanma. –Toshkent: Iqtisodiyot, 2019 yil, 258 bet.<br>2. Shodiev T.Sh. va boshqalar. Ekonometrika. - T.: TDIU, 2007. - 277 bet<br>3. Герасимов А., Громов Е., Скрипниченко Ю. Эконометрика. Учебное пособие. - М.: Феникс, 2017. - 544 стр.<br>4. Джеймс Сток, Марк Уотсон. Введение в эконометрику. Учебник. - М.:Издательский дом "Дело" РАНХиГС, 2015. - 864 стр.<br>**Qo‘shimcha adabiyotlar.**<br>1. Хайяши Фумио. Эконометрика. Учебник. - М.: Дело, 2017. - 726 стр.<br>2. Кремер Н.Ш. Эконометрика: Учебник. - М.: ЮНТИТИ-ДАНА, 2008. – 278 стр.<br>3. Елисеева. И.И., Курьппева С.В. и др. Эконометрика: Учебник. - М.: Финанск и статистика, 2007. - 260 стр.<br>4. Абдуллаев О.М., Ходиев Б.Ю., Ишназаров А.И. Эконометрика. Учебник. - Т.: Наука и технология. 2007. - 346 стр.<br>5. Валентинов В.А. Эконометрика: Учебник. - М.: ИТК «Дашков и К°», 2006. - 378 стр.<br>6. Новиков А.И. Эконометрика: Учебное пособие. - М.: ИНФРА-М, 2006. -352 стр.<br>7. Беркинов Б.Б. Эконометрика: ўқув қўлланма. –Т.: “Fan va texnologiya”, 2015, 184 бет.<br>8. Гулямов С.С. и др. Экономико-математические методы и прикладные модели прогнозирования.Учебник для вузов. Под ред. Академика АН РУз Гулямова С.С. –Т.: ТГЭУ, 2005. -786 б.<br>**Internet saytlari:**<br>1. www.mf.uz - Uzbekiston Respublikasi Moliya vazirligi sayti<br>2. www.ifmr.uz - O‘zbekiston Respublikasi Prognozlashtirish va makroiqtisodiy tadqiqotlar instituti sayti<br>3. www.stat.uz - O‘zbekiston Respublikasi davlat statistika qo‘mitasi rasmiy sayti |

| | |
|---|---|
| **7.** | Modulning o‘quv dasturi Toshkent davlat tibbiyot universitetining 05.06.2025 yildagi 1328-sonli buyrug‘i (buyruqning 1-ilovasi) bilan tasdiqlangan.<br><br>O‘quv-uslubiy departament boshlig‘i F.X. Azizova<br><br>Fakultet dekani S.U.Aliyev |
| **8.** | **Fan/Modul uchun ma’sullar:**<br>**Norkulov S.D. -** TDTU, Ijtimoiy fanlar kafedrasi mudiri, f.f.d., professor<br>**Alimova S.G. –** TDTU, Ijtimoiy fanlar kafedrasi dotsenti, iqt.f.n.<br>**Sultonova X.T. -** TDTU, Ijtimoiy fanlar kafedrasi katta o‘qituvchisi.<br>**Begimkulova G.B. -** TDTU, Ijtimoiy fanlar kafedrasi o‘qituvchisi |
| **9.** | **Taqrizchilar:**<br>**Ichki taqrizchi:**<br>**Abilov U.M. -** TDTU, Ijtimoiy fanlar kafedrasi professori, f.f.d.<br><br>**Tashqi taqrizchi:**<br>**Abduraximova S.A. -** TIFT Universiteti, Iqtisodiyot va boshqaruv kafedrasi professori, DSc. |